

3 HRVATJE SPO- ZNANI KRIVIM ATENTATA

Kralj, Pospilil in Rajtić ob-
sojeni v dosmrtno ječo.
Dr. Pavelić v odsotnosti
obsojen na smrt.

AIX-EN-PROVENCE, Fran-
cija, 12. feb. — Trije Hrvatje,
člani tajne organizacije "Usta-
še", so bili danes tu spoznani
krivim obtožbe, da so bili zaple-
teni v umor jugoslovanskega
kralja Aleksandra ter obsojeni
na dosmrtno ječo v francoski
jetniški koloniji Guiana. Obso-
jenci so Mijo Kralj, Zvonimir Po-
spilil in Ivan Rajtić.

Na smrt v odsotnosti pa so bi-
li obsojeni trije drugi člani tero-
ristične organizacije, katerih se
ni nikdar prijel, in sicer dr. An-
te Pavelić, Evgen Kvaternik in
Gustav Percec.

Sodnija je izrekla milostno
sodbo glede prvih treh na pripo-
ročilo porote, ki je bila le malo
čas v zasedanju. Ko so v rdeče
halje zaviti sodniki izrekli sod-
bo, so se obsojenci smehljali. Ko
se jih je vodilo nazaj v zapor, je
Pospilil izgovoril zaključek: "Ži-
vel Pavelić! Živela svobodna Hr-
vatska!"

Obtoženci so vsi zanikali vde-
ležbo v atentatu, čigar žrtev je
postal tudi francoski zunanji mi-
nister Barthou. Dejanski atenta-
tor Dimitrov Velicko, rodom
iz Makedonije, je bil na pozorišču
atentata ubit od policije.

Večji del denarja za obrambo
obsojene trojice so prispevali na-
cionalistični Hrvatje v Zed. dr-
žavah.

Umrla je pionirka

V torko dopoldne je umrla na
domu svoje hčere Amalija Šin-
kovec v West Parku ena najsta-
rejših pionirk v naselbinu, Ursu-
la Budan, ali Budanova mati, o
kateri sodo, da je bila stara
nad 90 let. Pokojna je bila roje-
na v Hinjah in poročena v vas
Mačkovec pri Žužemberku. Pred
25 leti je dospela s svojo hčerko,
sedaj pokojno Mrs. Ano Slap-
nik, za soprogo v Ameriko.
Hči Ana je umrla pred 16 leti,
sin Frank pa pred 4 leti. V stari
domovini zapuščala edino sestro.
Prijatelji pokojne Ursule vedo
povedati, da je bila v mladosti
znana kot izredno pridna delav-
ka. V domovini je služila pri zna-
nih hišah za veliko dekle, med
drugim tudi pri grajščini v Mali
vasi, kjer je bil rojen škof. V
njeni zemlji je imela dosti brid-
kihkušenj. Bila je priča toli-
kim pogrebom iz svoje družine,
da jo je v starosti popolnoma
strela. Vemo tudi, da se ljudje, ki
pridejo na stara leta v Ameriko,
tukaj težko privadijo. Edina to-
lažba ji je bila hči Amalija, ki jo
je v zadnjih letih skrbno negova-
la. Radi visoke starosti ni mo-
gla pristopiti k nobenemu dru-
štvu. Pogreb se bo vršil v pe-
tek zjutraj iz hiše žalosti na
4645 W. 130 St., blizu Settle-
ment Rd., kjer ima družina Šin-
kovec dom in trgovino, v cer-
kev Marijinega oznanenja pod
vodstvom Grdine in Sinov. K
večnemu počitku bo položena na
Calvary pokopališče poleg hčere
Ane in drugih že umrlih članov
družine. Vsem prizadetim naše
iskreno sožalje!

Zadušnica

Zadušnica za pokojno Karo-
lino Batić se bo brala jutri zju-
traj ob 8. uri v cerkvi Marije
Vnebovzletje.

Udruženje za obrambo jugo- slovanov v Italiji

NEW YORK. — Koncem lan-
skega leta je bil sestavljen v
New Yorku "Začasni odbor za
obrambo Jugoslovanov v Italiji".
Resolucija, ki je opisala muče-
niško trpljenje naših rojakov v
Italiji, ostro obsojala počenje
fašistične vlade, ob enem pa iz-
raža upanje na skorajšnjo ruši-
tev sedanje sistema v Italiji,
je bila ponatisnjena v naših ča-
sopisih — v Združenih državah
in v Jugoslaviji —, kakor tudi v
mnogih ameriških listih. Prepis
iste resolucije je bil odposlan tu-
di na razna merodajna mesta,
med temi na državni departman-
t v Washingtonu.

Ta akcija, prepotrebna v se-
danjem kritičnem trenutku, ko se
pričakuje dogodka, ki utegne-
grojiti imeti zgodovinski vpliv na
usodo Slovencev in Hrvatov v I-
taliji, je bila pozdravljena od
vseh Jugoslovanov brez razlike
političnega prepričanja. Obram-
bni odbor za Jugoslovane v I-
taliji pa je bila le časovna organi-
zacija, ki naj pripravi tla za u-
stanovitev stalne organizacije
na široki podlagi privoljenja,
pristopa in podpore za strani ju-
goslovanskih društev širom A-
merike. Le taka organizacija bi
mogla zares govoriti v imenu a-
meriških Jugoslovanov in izvr-
ševati pomemben vpliv.

Taka organizacija je sedaj
uresničena pod imenom "Udru-
ženje za obrambo Jugoslovanov

v Italiji" (Defense Alliance for
the Yugoslavs in Italy) in njen
sedanji naslov je: Room 526, 156
Fifth Avenue, New York City.
Ustanovitev te organizacije v
New Yorku je le začetek giba-
nja, kajti cilj je ustvariti po-
družnice v drugih naselbinah na
isti podlagi, kot je ustanovljena
newyorška matrica.

Dne 3. januarja je bilo v New
Yorku sklicano ustavotvorno
zborovanje pravilno izvoljenih
delegatov vseh slovenskih, hr-
vatskih in srbskih društev v
newyorškem metropolitanskem
okrožju. To je bilo menda prvič,
ko so se sestali zastopniki vseh
naših podpornih, prosvetnih, so-
cijalnih in zabavnih organizacij
brez razlike socijalno - politične-
ga prepričanja. Že to samo dej-
stvo govori za to, kako potrebna
in instinktivna je skupna akcija
v prid našim rojakom v Italiji.

Enoglasno je bilo sklenjeno u-
stanoviti Udruženje za Obram-
bo Jugoslovanov v Italiji. To u-
druženje vodi Centralni odbor,
sestojč iz zastopnikov društev
in skupin ter listov newyorške-
ga okrožja, nadalje iz Eksek-
utivnega odbora in pa zastopni-
kov lokalnih okrožij ali federaci-
j v drugih naselbinah. Tudi po-
samezne osebe radi svojih za-
slug ali zmožnosti morejo po-
stati člani Centralnega odbora,
ako ta odbor tako odglasuje. V

(Lalje na 2. str.)

List za listom pada

Na drugem mestu poročamo
o smrti ene pionirke, tu beleži-
mo o drugi. Včeraj ob 2. uri po-
poldne je preminula Antonija
Morela, vdova po Gregoriju Mo-
reli, ki je umrl pred 11 meseci
na 15002 Sylvia Ave. Družina
Morela biva v Clevelandu skoro
30 let in je šla skozi mnoge brid-
ke skušenj. Rajna je bila doma
iz vasi Drtija pri Moravčah na
Gorenjskem, kjer zapuščala se e-
no sestro. V Ameriko je dospela
s tremi otroci, od katerih ži-
vi samo še sin Anton. V Hibbin-
gu, Minn., zapuščala brata Marti-
na, tukaj pa hčer Mrs. Ano Str-
nad. Največja tragedija v nje-
nem življenju je bil požar v co-
llinwoodski šoli leta 1907, v ka-
terem je zgorela njena hčerka
Jerica. Njena druga hči Mary je
umrla pred 10 leti in pustila 4
nedorasle otročiče, ki so bili u-
bogbi materi ravno tako pri srcu
kot lastni otroci, ki so bili v po-
manjkanju. Sina Antona tudi
zasleduje nesreča, ker se sopro-
ga nahaja v bolnišnici. Vse to je
mater trga sree. Vsem bi bila
rada pomagala, pa je bila sama
sirota bolna; na vratu je imela
goščo in je komaj opravljala svo-
ja hišna dela. Vendar je bila ve-
sela, ker otroci so ji ostali zve-
sti ter se držali revne, toda ljub-
ljane hiše, ter skupno prenašali
udarce usode. Pokojna je bila
iz družine, v kateri je bilo 16
otrok. Ko je bila komaj 7 let
stara, jo je oče na rami nesel v
službo k drugim ljudem. Sedaj
se je končala njena trnjeva pot
in v starosti 56 let je odšla k za-
služenemu počitku. Pogreb se vr-
ši v soboto dopoldne iz hiše ža-
losti v cerkev Marije Vnebovze-
te pod vodstvom Grdine in Si-
nov. Naj v miru počiva, družini
pa naše iskreno sožalje!

Prestal operacijo

Joe. Vintar, 712 East 162 St.,
je srečno prestal operacijo v
Glenville bolnici, toda obiski še
niso dovoljeni.

Shod v Collinwoodu

Jutri ob 8. pri zvečer se vrši
v Slovenskem Domu na Holmes
Ave. javen shod WPA delavcev,
na katerem bodo razni govorniki
poročali o kongresni preiskavi
glede razmer, ki obstoje pri W.
P. A. projektih v Clevelandu in
široj Ohio. Govoril bo tudi
councilman Anton Vehovec.
Shod sklicuje collinwoodska po-
družnica Project Workers
Union in javnost je vabljen, da
se ga v velikem številu vdeleži.

Ameriška armada

V nabornem uradu armade
Zed. držav, ki se nahaja v sta-
nem poštnem poslopu na Public
Square, se sprejme več novih
mož za službo pri artilerijski
brigadi v Fort Sheridan, Illinois.
Rabi se 8 mož z radio, telefonsko
ali električno skušnjo; 5 mož z
skušnjami pri popraviljanju av-
tov; 2 moža s skušnjami v ci-
vilnem inženirstvu in 2 moža s
skušnjami v tesarstvu in mizar-
stvu. Sprejema se samec v sta-
rosti od 18 do 25 let, ki se mora-
jo zavezati, da bodo služili za do-
bo treh let.

Na obisku

Iz daljnega kanadskega zapa-
da, iz Prince George, British Co-
lumbia, je prišel na obisk Louis
Ostaneck k svojem bratu Anto-
nu Ostaneck, 1369 . 53 St. Naha-
jal se je radi bolezn nekaj ča-
sa v Mayo kliniki v Rochesteru,
Minn., ter je to priliko porabil za
obisk brata v Clevelandu. V Ka-
nado je prišel pred osmimi leti
ter je doma iz St. Vida pri Stični
na Dolenjskem. V Kanado se vr-
ne enkrat prihodnji teden.

Učiteljske zahteve

Unija učiteljev je včeraj na-
znanila, da bo v kratkem pred-
ložila šolskemu odboru v Cle-
velandu zahtevo, da se jim pri-
hodnjega septembra v celoti po-
vrne plače, ki so jih učitelji do-
bivali, predno se plače začelo
reducirati.

Advokat zahteva "vso resnico" od Hauptmanna

Zagovornik Scottsboro za-
morec je le pod tem po-
gojem pri volji zavzeti se
za nemškega tesarja.

NEW YORK, 12. feb. — Od-
lični new-yorški odvetnik Samuel
S. Leibowitz, ki je branilec
devetih mladih zaporcev v slo-
vitem Scottsboro slučaju, je
imel danes dolg pogovor z že-
no Bruno Hauptmanna ter je
izjavil, da je pripravljen zav-
zeti se zanj, toda le pod po-
gojem, da mu pove "vso res-
nico" glede zločina, radi kate-
rega se nahaja pod smrtno ob-
sodbo. Po razgovoru je Mrs.
Hauptmann takoj odpotovala
v Trenton, kjer njen mož čaka
usmrčenja kot morilec Lind-
berghovega otroka. Kot se ra-
zume, bo Leibowitz jutri obi-
skal Hauptmanna v njegovi ce-
lici.

Odlični odvetnik je danes iz-
javil, da je prepričan, da ni bila
še nikdar povedana vsa resnica
o zločinu, in da je domneva, da
je zločin izvršila samo ena o-
seba, smešna. Kritični je ta-
ko obrambo kot prosekucijo
pri Hauptmannovem procesu,
ter dostavljal, da samo ena o-
seba lahko reši Hauptmanna sm-
rti v električni stoli, in to je
Hauptmann sam. "Vse pove vse,
kar mu je znano."

"V nasprotnem slučaju ne
bom niti z mezinem zganil nje-
mu v prid," je izjavil Liebo-
witz.

Norman Thomas are- tiran kot piket

NEW YORK, 12. feb. — Vo-
dja ameriške soc. stranke Nor-
man Thomas je bil danes areti-
ran pred neko department trgo-
vino, kjer je s štirimi drugimi
moškimi in štirimi ženskami pi-
ketiral, da podpre delavsko za-
htevo za priznanje unije prodaj-
alcev. V omenjeni trgovini so
unijski prodajalci že od septem-
bra na stavki, ki je bila odreje-
na, ker uprava ni hotela priznati
unije. Thomas je bil odveden na
policijsko postajo, kjer je bil
spuščen na prosto pod \$500 var-
ščine, katero je preiskrbel Liga
za medsebojno pomoč.

Film prepovedan

Državna filmska cenzura v
Ohio je prepovedala kazanje ki-
no-kartuna z imenom "Diletan-
ska brigada gasilcev," v katerem
se smeši administraciji predsed-
nika Roosevelta. Istočasno pa se
je dovolilo kazanje filma "Bra-
nik ameriške svobode", ki kriti-
zira vladno finančno politiko. O-
ba filma je naredila organizacija
"Sentinels of Republic" (Cuvar-
jev republike), ki trdi, da je "ne-
strankarska".

Poročna dovoljenja

Poročna dovoljenja so dobili:
Victor Bizjak, 13101 Crossburn
Ave., in Julia Kulik, 3379 W.
123 St., Anton Perme, 13514
Coit Rd. in Elizabeth Verh-
naj, 823 East 73 St.

Kultura

SEJA ZBORA "SLOVANA"
V soboto ob 2. uri popoldne
je važen sestanek pevskega
zbora "Slovana" pri Jakšetu
na East 200 St. Pridite vsi
člani. — Odbor.

Demokratska har- monija se krha

Ko je Gongwerjeva demokrat-
ska mašina ponudila kongresma-
nu Sweeneyju oljno vejico s
tem, da je umaknila opozicijo
proti njemu kot delegatu za
predsedniško konvencijo iz 20.
kongresnega distrikta, je nastal
vtis, da se bo vsaj za nekaj časa
naselil mir v razklane vrste de-
mokratske stranke v Clevelandu.
Pa izgleda, da ne bo nič, kajti se-
nator Bulkley je včeraj naznanil,
da je proti temu, da bi bil Gong-
wer delegat v 22. distriktu, in da
bo nasprotoval vsakemu "ma-
šinskemu" delegatu iz 29. in 21.
distrikta, s katerim bi ne bila za-
dovoljna kongresmana Sweeney
in Crosser. Eden teh delegatov je
John L. Mihelich. Ob enem se je
tudi zvedelo, da Gongwerova li-
sta delegatskih kandidatov se ni
bila odobrena od narodne admi-
nistracije v Washingtonu, in da
se to ne bo zgodilo, dokler iste
ne odobri senatorja Bulkley in
Donahay ter kongresmana Sweeney
in Crosser. Zavrelo je oči-
vidno iznova zato, ker Gongwer
menda še vedno ni opustil ideje,
da v jeseni postavi šerifa Sulz-
mana proti Sweeneyju za kandi-
data v kongresu.

Spevoigra "Slavčkov"

V nedeljo ob 3. uri popoldne
priredi mladinski zbor "Slavč-
ki" v avditoriju S. N. Doma na
St. Clair spevoigro v štirih de-
janjih "Sirota Jerica", ki bo to
pot prvič vprizorjena na slo-
venskem odru v Ameriki. Glas-
bo je spisal odlični skladatelj
Emil Adamič, besedilo pa pisa-
telj Ivan Albrecht. Igra je pre-
pletena z bajnimi prizori, v ka-
terih nastopajo plački in vile.
Vodilne vloge pojejo Edward
Zalar, Lillian Rudolf, Sophie
Kavčič, Herman Marolt, Marion
Kuhar, Frances Godnjavec in
Raymond Zalokar. Mr. Louis
Šeme bo dirigiral mlade pevce,
na klavirju pa jih bo spreml-
jala Miss Vera Milavec. Med
odmori bo igral orkester Tom
Obbaka. Vstopnina je 35c in
otroci v spremstvu staršev so
prosti, drugače pa samo 10c.
Po predstavi bo prosta zabava
in ples. To je prva prireditev
"Slavčkov" v tekoči sezoni in
bo javnost torej gotovo napol-
nila dvorano do zadnjega ko-
tička.

MOŽ PRIČA PRI POROKI BIV- SE ZENE

DES MOINES, Ia., 12. feb. —
Etta Mae Lawson, stara 42 let,
je danes prišla po licenco za po-
roko z Wm. Parkerjem. Z njo je
prišel neki možki za pričo. Ko je
klerk slednjega vprašal, če žen-
sko pozna, je odgovoril: "Vse-
kakor. Jaz sem njen bivši mož."

Mraz ne odneha

Iz vseh severnih držav od
Montane do Ohio se poroča o
novih velikih snežnih viharjih,
ki paralizirajo promet ter za-
virajo dostavljanje živeža in ku-
riva. Mraz je povzročil že ne-
šteto smrti in trpljenje prebi-
valcev po manjših mestih in tr-
gih je veliko. Ponekod kurijo
koruzo, ker ni premoga.

Bernstein slučaj

Porota, ki ima v rokah slučaj
bivšega okrajnega blagajnika,
Alex Bernsteina, ki je obtožen
velike poneverbe, se včeraj po
devetih urah razmotrivanja ni
mogla zediniti glede pravoreka,
nakar je bila odpeljana v hotel.
Danes zjutraj se je porota vrnila
v zasedanje.

Pogon proti komunistom in katolikom v Nemčiji

Vlada trdi, da komunisti in katoličani skup-
no rujejo proti nacijskemu režimu. Več sto
oseb aretiranih.

Hitler je istočasno brzojavno čestital papežu Piju na 14-
letnici njegovega kronanja

BERLIN, 12. feb. — Včeraj je
tajna policija izvršila pogone na
komuniste in katoličane širom
dežele ter aretirala nad 100 oseb,
dolžeč, da so komunisti in kato-
ličani v skupni tajni zaroni proti
nacijskemu režimu. Aretiranih
je bilo tudi več katoliških du-
hovnov.

Medtem ko je policija lovila
katoliške duhovne in lajke, pa
je Hitler brzojavno čestital pa-
pežu Piju na 14-letnici njegove-
ga kronanja.

Porenje je bilo središče pogo-
nov, kjer vlada trdi, da so kato-
ličani in komunisti v skupni za-
roti proti vladi. Katoličane se tu-
di obtožuje proti-zakonite rabe
katoliške zastave in aktivnosti
katoliških mladinskih organizaci-
j.

Danes je bilo tudi obsojenih
na zapor in globe šest redovnic
katoliškega reda sv. Kanizija, ki
so bile obtožene pošiljanja de-
narija v Švico. Prednica Marija
Breitner je bila obsojena na 42
mesecev zapora, ostale redovni-
ce pa so ušle z manjšimi zapor-
nimi kaznimi. V zvezi z istim
slučajem sta bila obsojena v za-
por tudi dva moška: eden je do-
bil 21 mesecev, drugi pa 13 me-
secev.

V Dresdenu je bil obsojen ne-
ki katoliški duhoven na dve leti
ječe radi "širjenja hujskajoče
marksistične literature".

Pogoni na sestanke katoliških
organizacij so vzbudili strah, da
je vlada začela s svojo najbolj
drastično kampanjo za zatrtje
katoliškega življenja.

Oblasti so tudi nastopile pro-
ti neki novi verski sekti z ime-
nom "Božja kongregacija", ki se

je pojavila v Oppelnu v Sleziji.
V ječo je bilo obsojenih 14 oseb.
Vlada pravi, da država ne bo
trpela novih sekt.

Nemci v tujini se morajo javiti
konzulom

BERLIN, 12. feb. — Vladna
gazeta je danes objavila nov za-
konski dekret, glasom katerega
se vsem nemškim državljanom v
inozemstvu, brez ozira, če so
med tem postali državljani tu-
jih držav, ukazuje, da se mora-
jo pri nemških konzulih javiti za
vojaško službo kot tudi za služ-
bo v delavskih batalijonih.

Hitler grozi Židom ob krsti
Gustoffa

BERLIN, 12. feb. — Adolf
Hitler je imel danes v Schwerinu
govor ob krsti voditelja švicar-
skih nacijskega Gustoffa, ki je
v Davosu ustrelil jugoslovanski
židovski študent David Frankfurter.
Hitler je izjavil, da so židje krivi
vseh nesreč Nemčije v zadnjem deset-
letju, kakor tudi političnega te-
rorja. Obrnivi se h krsti, je re-
kel z povzdignjenim glasom:
"Nisi umrl zaman, kajti mi bo-
mo odgovorili na izzivalnost ži-
dovskega sovražnika."

Hitlerjev govor je bil potom
radia oddajen širom dežele.

Nacijski pastori pišejo novo
biblijo

BREMEN, 12. feb. — Nacijs-
ki pastori so začeli predelovati
Lutherov prevod sv. pisma, da
se ga spravi v soglasje s proti-
židovskimi smernicami nacijske
stranke, in da dokažejo, da Kri-
stus v resnici ni bil Žid.

Pokopališki raket

Vsled sleparij, ki so zadnji čas
prišle na dan pri prodajanju po-
kopaliških lotov, je državni tr-
govinski ravnatelj Alfred A. Be-
nesch odredil, da morajo vsi pro-
dajalci lotov na pokopališčih v
bodoče dobiti licence, kakršne im-
majo drugi zemljiški prodajalci.
Agenti, ki do 15. marca ne bo-
do dobili licence, bodo morali
prenehati s prodajanjem. Sicer
pa se pričakuje, da bo državna
zakonodaja pozneje sprejela še
posebne zakone, da se pride v
okoliš sleparskim zlorabam, ki so
bile odkrite zlasti v Clevelandu,
kjer so prodajalci lotov na poko-
pališčih izvajali od lahkovnih
tudi denarne vloge, katere
so imeli na neposlušnih hrani-
licah.

Waterloo Grove

Članice društva Waterloo
Grove, št. 110, WC, se opozar-
ja na sejo, ki se bo vršila jutri
ob 7.30. Prosi se, da se v o-
bilnem številu vdeležite ker po-
seji bo malo zabave. — Od-
bor.

V bolnici

Mrs. Pauline Yoger, 881 East
236 street, je v torko zjutraj
tako nesrečno padla po stopni-
cah, da so jo morali odpeljati
v Charity bolnico, kjer se se-
daj zdravi. Obiski so dovolje-
ni.

PARLAMENT OBSODIL OTROŠKO DELO

LONDON, 12. feb. — Angleški
parlament je danes sprejel reso-
lucijo, ki ostro obsoja delo za-
troke na domov po šolskih ur-
ah. Neki delavski poslanec je
tekem debate izjavil: "O tem sem
vprašal mojega najstarejšega
dečka, ki mi je odgovoril: "Par-
lament naj se najprej zanima za
suzenjenost doma, namesto v A-
besiniji."

FILMSKA IGRALCA OROPA- NA V CHICAGU

CHICAGO, 12. feb. — Sinoči
sta bila sredi Chicaga napadena
in oropana filmski igralce Jack-
ie Coogan in njegova zaročen-
ka Betty Grable. Ustavljena
sta bila, ko sta se z avtom pe-
ljala v svoj hotel. V avto je
skočil bandit ter jim vzel pr-
stane v vrednosti \$5000 ter \$50
gotovine.

Šerifski deputy

Frank Perme Jr., Norwood
Rd., je bil imenovan za depu-
ti šerifa na izpraznjeno mesto
sedajnega councilmana Johna
Novaka.

Iz bolnice

Mrs. Frances Kostanjšek,
14023 Hale Ave., je bila v ne-
deljo pripeljana domov iz bol-
nice, in prijateljice jo sedaj la-
hko obiščejo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV FTG. & PUB. CO.
6231 ST. CLAIR AVE.—Henderson 5811
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
VATRO J. GRILL, Editor

Pa raznašalec v Clevelandu, za celo leto\$5.50
za 6 mesecev\$3.00; za 3 mesece\$1.50
Po pošti v Clevelandu za celo leto\$6.00
za 6 mesecev\$3.25; za 3 mesece\$1.60
Za Zedinjene države in Kanado za celo leto\$4.50
za 6 mesecev\$2.50; za 3 mesece\$1.25
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države
za 6 mesecev\$4.00; za celo leto\$8.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918
at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the
Act of Congress of March 3rd, 1879

104

"VISOKA POLITIKA" V JUGOSLAVIJI

Mariborska "Delavska Politika" prinaša naslednji članek, ki izvrstno razsvetljuje "visoko politiko," ki je prišla v modo v Jugoslaviji, odkar je bila zadavljena politična demokracija:

Socialna struktura in duhovno razpoloženje neke politične stranke je merodajno za presojo njene vloge v javnem življenju. Politična stranka zbira gotov del ljudi, ki imajo določene nazore o državi, njeni ureditvi in namenu in ki si prizadevajo te svoje nazore v državi uveljaviti. Kakor hitro obstoja ena stranka, je nujno, da istočasno deluje tudi druga stranka z nasprotnimi nameni. Drugače nima smisla govoriti o pravih strankah.

Pri nas je bilo z 1. 1929 prekinjeno strankarsko življenje. Kmalu se je pokazalo, da so kljub temu ostali različni politični nazori in struje. Nekateri so zato mislili, da bi bilo dobro, če bi ustanovili za vse Jugoslovane eno šamo stranko: Jugoslovansko radikalno kmečko demokratsko stranko (JRKD), ki so ji kasneje skrajšali ime v JNS. (Jugoslovanska nacionalna stranka). Ta JNS je uvedla javne volitve in monopol zase. Brali smo poročila o njenih slavnih zmagah, kakor med svetovno vojno, brali smo poročila o stotinah posebnih vlakov, ki so prevajali junake in borce na velikiške shode te JNS, v vsaki vasi je bilo po poročilih kar na stotine članov JNS itd. Dokler niso vodilni JNS-ariji spoznali nesmiselnost tega karnevalstva in napravili Jevtićevo vlado brez JNS (Jevtić sam je bil v vrhovnem odboru JNS). In s tistim momentom ni bilo več JNS, bil je samo Jevtić-Popović-Marušić, vsi JNS-ariji, ki so pa bili mnenja, da lažje vladajo brez firme JNS. In res so takoj pri prvih volitvah sijajno zmagali brez JNS, kakor je prej sijajno zmagala JNS. Po tej sijajni zmagi je sledil nenaden padec te zmagovite vlade.

Novo vlado je sestavil finančni minister Jevtićeve vlade g. Stojadinović. V svoji prvi deklaraciji je ta vlada pred petomajsko skupščino in javnostjo izjavila, da bo njena prva naloga, popraviti krivice JNS-režimov in prinesiti nove zakone, ki bodo spet omogočili svobodno politično življenje. Ljudje so se oddahnili. Medtem se je pa organizirala nova stranka po starem zakonu iz časa JNS. Ta stranka si je dala ime JRZ. (Jugoslovanska Radikalna Zajednica). Njen program je tak kot so približno vsi programi meščanskih strank. "Jutro" je ugotovilo, da je program JRZ tak, kot je program JNS. Po programih takih strank ne moremo presojati, ker same nič ne dajo na program. Program je napisan kakor pravila pač zato, ker zakon zahteva, da ima vsako društvo svoj namen (program) in pravila. Obrazec za vsa pravila je precej isti. Merodajnejše je razpoloženje vodilnih strankinih ljudi in njihov delo.

Klerikalci, to je kranjsko-štajerski ali dravski del JRZ, so bili v vseh letih opozicije za tajne volitve, avtonomijo, federacijo, za slovenski premog, za slovensko vseučiliško knjižnico, za slovensko bolnico itd. Zdaj smo pa imeli nekaj občinskih volitev, po zakonu iz časa JNS, toda pod vodstvom JRZ. In JRZ je prav

(Dalje v 6. koloni.)

Igra v Euclidu

Dramsko društvo "Naša Zvezda" vjudno vabi cenjeno občinstvo, da v velikem številu posesti prireditev 16. februarja ob 7. uri zvečer v Slovenskem Društvu na Reher Ave. Uprizorjena bo zelo smešna igra, kmečka burka "Vaška Venera" v 3 dejanjih. Igra bo prvič igrana na Amerikem odru in je nekaj čisto novega. Svetujemo vam, da se dobro prepašete, kajti smeha bo toliko, da se hoste držali za trebuške. Nisem zmožen opisavati iger, le po moji skromnosti bom omenila, v katerih vlogah bodo nastopili igralci.

Matevžek Tiček, katerega bo igral Mr. Andy Ogrin je revež, ki je vedno svoji ljubi ženski Ceciliji pod copato. Kako ga je naučila vsega kuhinjskega opravila; najboljši pa zna napraviti štrudle, še misliti ne smem na nje že mi gre na smeh kaj bo vse prišlo v testo, in če bi ženska bila doma, bi najbrž tudi njo povil noter. Cecilijo, njegovo ženo, bo igrala Mrs. Marion Bašelj, poznana pri Verovski in pri Zvezdi. V nedeljo bo pokazala, da je ona gospodar pri hiši zato pa vi moški pridite, da boste videli, kako gre pri hiši kjer nosi žena hlače, ve žene pa pridite, da se hoste znae obnašati če se vam posreči biti gospodar doma. Majdo, njeno hči, bo igrala Miss Peepa Ogrin. Pokazala bo svoj talent, no saj to ni čudno, saj je hčerka izvrstnega igralca, in brez zamere, ako rečem, da ga bo kmalu prekašala. Vsa čast staršem za spodbujanje, tako mlada je, pa bo nastopila v svoji vlogi kot izvrstna igralca. (Pankracij Čičigaj, zasebnik, bo igral po Mr. Konrad Flossu. To je mestni škric, prekupevalec, pravi babjek, kateremu ugaja Majda, najzlaše dekle v vasi. Govoriti zna kakor pesnik in se priljuje tudi njeni materi. Ima pa tekmeča, Brulčevca Poldega, kateri služi za hlapca pri županu, ki ga igra Mr. John Vrh. Pankracij se ne zmeči dosti; za tekmeča ker je le hlapec pri sreči je pa Majdi vseeno, ali mati hočejo bogatega zeta, da se bodo lahko vozili z avtomobilom. Ker nosijo mati hlače pri hiši bo treba pri pogledat kdo bo zmagal.

Milomeno Čičigajev bo igrala Mrs. Gorjance, ki je kakor ustvarjena za to vlogo. Mr. Gorjance nastopi kot godec na proslavi Majdine zaroke. Spelo Tičkovo dekle bom poizkusila jaz igrati. Med odmorom nastopita dva dečka, Fred Bašelj in Walter Jakše. Igro režira Mr. J. Steblaj. Po igri bo ples za katerega bo igrala Sešek godba. Vstopnina k igri je 35c., samo za ples 25c., in otroci nad 12. letom 10c. Veseli dobiček gre v blagajno ženskega odseka Dr. Doma. — Pričakujemo velike vdeležbe.

Gusti Zupančič.

Prireditve "Slavčkov"

V nedeljo dne 16. februarja prireditelj "Slavčkov" koncert z spevoigro "Sirota Jerie" v štirih dejanjih. Vsebine iste ne bom opisoval ker ista je podana po pevovodju Mr. L. Seme, pripomnim pa lahko, da je to pretresljiva drama in polna užitka gledalcem in v resnici hvale vredna skladatelj. Stejema si v dolžnost, da podam javnosti nekoliko drugih podatkov, ki so v zvezi s to priredbo, kot je želja našega pevovodja Mr. L. Semeja v njegovem dopisu.

Razna dramatična in pevška društva inja skušnje kako veliki so izdatki, poleg požrtvovalnosti članstva, da spravijo primerne kostume, ki odgovarjajo namenu igre. Spevoigra "Sirota Jerie" bo v tem slučaju podana mezniti, ki naj sprejmejo inicij-

po celem zboru "Slavčkov", ki je po številu velik od 180 in več otrok, vsak izmed teh bo imel posebno igralsko obleko. Kolikor je meni znano se tako veliko število kostumiranih oseb še ni nahajalo na odru v S. N. Domu in gotovo tudi ne v ostalih slovenskih naselbinah Združenih držav. Kostume se je naredilo za nastop 70 angelinov, 36 palčkov, 30 vil in drugih igralcev, ki imajo vloge, tako, da bo ves zbor enak jako lepa živa slika. Obleke so jako slikovite, posebno palčkov in ko jih boste videli se s pipico v ustih boste gotovo presenečeni.

Odbor se že vnaprej zahvaljuje za tako veliko požrtvovalnost članicam St. Clair šivalnega kluba in materam, ki so pomagale pri tem delu, še posebno, zasluži priznanje in zahvalo Mrs. Julia Peternel tajnica, ki je poleg prihodnj. rok dovolila tudi prostor, ki se je začasno spreminil v krojačnico.

Veliko je še drugih oseb, ki zaslužijo priznanje za to veliko narodno delo, katere pa navedemo po koncertu.

Za sedaj še nekaj vabila in potem se vidimo ko pridemo skupno na spevoigro v nedeljo dne 16. februarja ob 3 uri popoldne v Auditorij S. N. Doma na St. Clair Ave.

Vstopnina 35c., zvečer pa za ples 25c., otroci v spremstvu staršev prosti, brez staršev 10c.

Joseph Trebec, predsednik.

UDRUZENJE ZA OBRAMBO JUGOSLOVANOV V ITALIJI

(Dalje iz 1. str.)

newyorško okrožje spadajo vsa društva, katerih zastopniki se zamorejo vdeleževati seje Centralnega odbora.

V naselbinah izven New Yorka naj društva, ki prijavijo svoj pristop k Udrženju za Obrambo Jugoslovanov v Italiji, po možnosti ustanove Okrožno centralo ali federacijo, kamor naj spadajo vsa prijavljena društva iz bližnje okolice. Te okrožne Centralne ali federacije naj bodo kolikor mogoče tako organizirane, kakor veljajo določbe za newyorško okrožje. V krajih, koder že obstajajo federacije raznih Jednot, Zvez, klubov in društev, lahko te že obstoječe federacije prevzamejo delo za društva in skupine, ki spadajo k njim. Okrožne Centralne ali federacije imajo pravico voliti vsaka po enega člana v Centralni odbor Udrženja.

Udrženje — kakor je razvidno iz pravil — bo delovalo predvsem na to, da se našim bratom v Italiji poda vsa mogoča moralna pomoč. Skrbelo bo za to, da bo svetovni forum informiran o vseh krivicah, ki jih morajo prestopiti. Sklenje shode, prireja predavanja in hoče pomagati tudi z aktivno akcijo za svobodno izražanje, razvoj in deklaracijo našega naroda v Italiji. Udrženje hoče podpreti materialno z vsemi danimi sredstvi Jugoslovane v Italiji. V ta namen pobira prispevke in darila, dohodke raznih prireditev itd. Vse podpore pošilja potom World Committee against Fascism s sedežem v Parizu kot najbolj poznane in zanesljive organizacije.

V Eksekutivni odbor so bili izvoljeni sledeče osebe: Josip Antonič, Bija Bratina, Tomo Čuča, Antoe Gerlach, R. F. Hlača, Harry M. Justiz, Frank Kerže I. van Mladinec, Josip Šišeta, Josip Tafr, Mary Vidošič in Leo Zakrajšek. Eksekutivni odbor je potem iz svoje sredine izbral sledeče uradnike: predsednik Bija Bratina, podpredsednik Anton Gerlach, tajnica Mary Vidošič in blagajnik Leo Zakrajšek. Pozivajo se društva in posamezniki, ki naj sprejmejo inicij-

tivo za organiziranje lokalnih central, da se za nadaljne informacije obrnejo na: Defense Alliance for Yugoslavs in Italy, Room 526, 156 Fifth Avenue, New York City.

Zborovanje pravilno izvoljenih delegatov hrvaških, slovenskih in srbskih organizacij in zastopnikov njihovega časopisa, ki žive v newyorškem metropolitanskem okrožju, ki se je vršilo 3. januarja 1936 na 364 West 23ta cesta mesta New York, je soglasno sprejelo sledečo:

Resolucijo

Ker je tradicionalni čut in zavest dolžnosti vsake razne skupine, živeče v Ameriki, braniti človeške pravice svojih narodnih manjšin zunaj in protestirati proti vladam, katere jih zatirajo:

Ker so se Jugoslovani v Ameriki od vselej globoko zanimali za dobrobit svojih bratov, živčih zunaj in so v preteklosti večkrat dvignili svoj glas za obrambo pravice svojega naroda;

Ker je domovini oficijalno in ljudstvu neoficijalno zabranjeno v mnogih slučajih, da izraža svoje ogorčenje nad zatiranjem svojih bratov v Italiji v preteklosti in sedanjosti;

Ker je položaj Jugoslovanov v mnogih slučajih, da izraža svoje ogorčenje nad zatiranjem svojih bratov v Italiji v preteklosti in sedanjosti;

Ker je položaj Jugoslovanov v Italiji obupen, kateri so oropani vseh človeških in državljskih pravic tako, da je prišlo do krize, katere zahteva najširšo podporo in pravilno predložanje njihovih teženj in resnično razumevanje njihovih zakonitih stremeljenj;

Ker gibanje za pomoč našim trpečim bratom v Italiji uživa simpatije vseh Jugoslovanov brez oziroma na njihove politične, socialne ali verske razlike.

Sklenjeno: ustanovitev organizacije z imenom: Udrženje za obrambo Jugoslovanov v Italiji z glavnim sedežem v New Yorku z namenom, da govori za in v imenu Jugoslovanov v Italiji, katerim je danes prepovedano govoriti, da se informira ameriško javnost in sploh svet o njihovih opravičenih težnjah, da se izkuša zagotoviti jim državljanska prava v Italiji kakor tudi njihovim beguncem po sosednih državah ter da se jim da po možnosti vso moralno in materialno podporo;

Sklenjeno: da dela Udrženje z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da se doseže bolj človeško ravnanje z našimi rojaki v tozadevnih državah; da ohrani svojo rasno celoto in možnost za neoviran razvoj kot del in skupina jugoslovanske rasne celote. Če bi se pa položaj ne izboljšal v okviru sedanjih meja in če bi prišlo do ugodnega mednarodnega položaja, naj Udrženje misli na to, da je edino pravično za naše brate, da pridejo v okvir tistejega narodnega telesa, kjer živi večina Jugoslovanov, pod pogojem seveda, da je ta sklep posledica njihove samoodločbe;

Sklenjeno, da je newyorško Udrženje jedro, ki dela na to, da se podobne organizacije ustanove povsod, koder žive naši ljudje in da se ta telesa pojem priklpe Udrženju pod podružnico.

Resolucijo

Ker je potrebno, da se v namen pravilnega poslovanja Udrženja za Obrambo Jugoslovanov v Italiji zariše oblika in namen za vodstvo poslov,

Sklenjeno, da newyorško organizacijo vodi Centralni Odbor, ki sestoji iz pravilno izvo-

"Kje sem le imela svojo glavo, ko sem se odločila, da postanem tvoja žena!" je tarnala boljše zakonska polovica. "Na moji desni rami, draga žena!" je odgovoril mož.

Rojakinja je šla k ciganki, da ji pove srečo.

"Do štiridesetega leta boste ostala revna ko cerkvena miš" je rekla vedeževalka.

"In potem?"

"No, potem se boste pa na revščino že privadila..."

Kakor v stari pravljici

Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bil pozvan 18-letni slikar Agust Kazimir iz Tirnave na Slovaškem v vojsko in je prišel v rusko ujetništvo. Tam je vstopil v češkoslovaško legijo in je prišel v Vladivostok, kjer se je seznanil 1. 1920. z lepo 19-letno hčerko nekega veletrgovca z železnino iz Odesa. Poročila sta se, toda zakon je trajal komaj štiri dni. Peti dan je moral Kazimir z nekim transportom v domovino. Ko je opravil vse formalnosti, da bi svoji mladi ženi olajšal dopotovanje z naslednjim transportom, se je od nje poslovil. Zena pa je bila potem v največji zadregi, kajti v naglici sta si bila pozabila povedati, v katero mesto mož prav za prav potuje. Tako je začela žena povpraševati pri vseh konzulatih in poslaštivih ter je končno prišla v Varšavo, kjer je dobila zaposlitev v trgovinskem ministrstvu. Med tem je Kazimir po mnogih težavah prispel v Tirnavo in je čakal zaman na svojo ženo. Pisma, ki jih je pošiljal v Vladivostok se se vračala, poizvedovanja so bila zaman. Slučaj jima je končno po več nego petnajstih letih prišel na pomoč. Pred kratkim je bila žena v nekem varšavskem kinematografu in je tam med reklamnimi filmi videla film trvdke Bata. Tu je spoznala v nekem možu, ki je stal pred tirnavsko podružnico te trvdke svojega moža. Trvdka Bata ji je ponudila svojo pomoč, da sta se mogla težko preizkušena zakonca po toliko letih srečati v moževem kraju.

Ijnih zastopnikov ali njihovih namestnikov krajevnih organizacij in listov ter takih posameznikov, katere odobri Centralni Odbor za korist organizacije; ta odbor ima pravico in dolžnost, da izvede vse določbe in pravila, ki so potrebna, z nadpolovično večino glasov;

Sklenjeno, da Centralni Odbor izvoli izmed sebe najmanj devet članov, kateri sestavljajo Eksekutivni odbor volijo med se a b o uradnike za newyorško organizacijo, katerih mesta in dolžnosti naj bodo: predsednik, dva podpredsednika, tajnik in blagajnik, ostali pa so člani Eksekutivnega odbora;

Sklenjeno, da Eksekutivni odbor newyorške organizacije služi kot Eksekutivni odbor Udrženja, dokler se ostale podružnice ne organizirajo in sporazumno sklenejo, na kak način se uredi Eksekutivni odbor Udrženja.

Lesna trgovina v Jugoslaviji in sankcije

Lesni trgovci dravske banovine so sklicali v Mariboru konferenco, na kateri so se pritoževali zaradi sankcij proti Italiji, ki so ukinile lesno trgovino z Italijo. Na konferenco so povabili tudi našo organizacijo lesnih delavcev.

Iz poročila posnemamo, da je bila Italija najboljši odjemalec lesa do sankcij. Grčija kupuje les le proti bonom, ki jih pri nas zamenjajavo s 15 odstotnim odtegljajem, dočim daje Romunija izvoznikom 25% premijo. Francija ima najvišjo carino na les in ne kupuje lesa pri nas. Nekaj malega prodamo v angleške kolonije. Zato smo se morali privatno pobrigati, da smo dobili nekaj lesnega trga v Levante, toda le proti blagu. Holandija in Belgija kupujeta slavonski les, Švica malo iz Slovenije. Najboljše odjemalke bi bile Nemčija, Španija, Argentina (bosanski les), a vse jemlje les le proti kompenzaciji. Sicer pa je težko pridobiti nov trg. Lesni trg tudi doma ni organiziran. Porablja se koks mesto lesa, cement za stavbe in ceste, čeprav potrebam tudi les odgovarja in s tem podpira tudi kapitalizem. Narodna gospodarska politika je povsod preveč avtarkična in bi se morala bolj pospeševati.

Za lesne delavce je pripomnil s. Bricej iz Ljubljane, da sankcije pomenijo tudi za lesne delavce težko katastrofo, ker jih izgubi 60,000 zaposlitev. V splošnem gre gospodarsko rakovo pot. Mnogi primeri, Našička, Bor itd., nam kažejo, kako se gospodari. Tako je sankcija razmer popolnoma nemogoča. Mariborski poslanec je nato izjavil, da se ne da mnogo storiti. Sam je hotel intervenirati v važni zadevi, pa so mu rekli, da nimajo časa za take stvari.—D. P.

LUNIN MRK IN ITALIJANSKI ASKARI

V vsej Vzhodni Afriki so prav dobro opazovali zadnji lunin mrk. Čim je začela zemeljska senca pokrivati mesec, so prišle italijanske domačinske čete, mohamedanske kakor koptske, moliti. Smatrali so lunin mrk za znak bližnje velike bitke. Italijanski častniki so imeli mnogo dela, da so jim razložili naravni potek dogodka in jih malo pomirili. Vendar pa so askarske čete po končanem mrku privajale zalivalne veselice.

(Dalje iz 1. kolone)

tako sijajno zmagala, kakor je JNS, in kakor je Jevtić brez JNS in JRZ po zakonu JNS. "Slovenec" je pri tem pisal, da glasujejo slovenske občine za Rim, pa muslimanski in pravoslavni in fra-mazonski deli JRZ do zdaj še niso potrdili, da bi bila JRZ ustanovljena baš za Rim. Pa to je vseeno. Bolj zanimivo je to, da je isti "Slovenec," ki je prej zahteval tajne volitve, napisal zdaj velik slavošpev javnim volitvam, ki so po njem ideal vsakega svobodoljubnega Evropeca. "Slovenec" piše prav tako, kakor je poprej "Jutro." S tem mu je seveda olajšano uredniško delo, ker ob vsaki zmagi lahko kar prepisuje staro "Jutro," številke so tudi približno iste, samo toliko mora paziti, da imenuje zmagovito listo JRZ, ne JNS. Tako so postali "Slovenčarji" JNS-ariji brez JNS, pač pa z JRZ, ali slovenska JRZ je postala JNS št. 3 (JNS št. 2 je bil Jevtić, op. ur.), ki pa se ne imenuje JNS, temveč JRZ, dela pa tako kakor JNS, oziroma JNS je prva delala tako kakor zdaj JRZ. V tem smislu je neki radikalski prvak podal tudi avtentično izjavo:

"JRZ je vsedržavna stranka, ki bo obsegala vso državo. Za JRZ je narodno edinstvo gotovo dejstvo. Druge politične organizacije niso potrebne, ker se s tem samo razbijajo narodne sile."

Ta izjava popolnoma nič ne nasprotuje smislu izjav predsednika JNS v letu 1931.

Zato končno prav brez vsake zavisti čestitamo "Slovencu" k njegovim sijajnim rimskim zmagam, še iskreneje mu pa kar v naprej čestitamo k vsem slučajnostim, ki bodo sledile tem sijajnim zmagam.

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza

USTANOVLJENA 1908

INKORPORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS
Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kvartich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland O.
William Rus, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mirko Kuhel, blaginjak, 245-47 West 103rd St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Linn Ave., So. Burgettstown, Penna.

POROTNI ODBOR:

Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mauser, 4433 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Pugal, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

GLAVNI ZDRAVNIK:

Dr. F. J. Arch, 618 Chesnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

URADNO GLASILO:

"ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
Vsa pisma in stvari, ki se organizaciji, se naj pošilja na naslov tajnika, denar za Zvezo pa na ime in naslov blaginjaka. Priporočeno posiljanje upravnega odseka se naj naslavlja na predsednika nadzornega odseka, priporočeno posiljanje na predsednika porotnega odseka. Stvari, ki bodo se uredništva in upravnštva uradnega glasila, se naj pošilja naravnost na naslov "ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Franc Plübershek:

Pustošenje rudarske krize v Sloveniji

Potrošnja premoga je v letošnji neobičajno mili zimi mnogo manjša, kot v normalnih zimah. Že sedaj se čutijo posledice pri vseh večjih premogovnikih v Sloveniji. Zaloga so polne in vedno več delavnikov se praznuje. Čim bolj se približuje spomlad in poletje, tembolj občutno, da se širi praznovanje po rudnikih. Če izvezamo leto 1929, lahko rečemo, da že 10 let živi naše rudarsko delavstvo v veliki bedi in pomanjkanju.

Leto za letom so romale v spomladinskih mesecih razne deputacije v Beograd, kjer so prosjale za državna naročila. Razočaranje je bilo v lanskem letu največje. Ne samo, da so se naročila prenašala v druge dele države, je tudi Slovenijo preplaval premog, ki ga prevajajo iz do 800 kilometrov oddaljenih krajev. Če računamo prevozne stroške zlasti, koliko se je moralo premoga za sam prevoz pokuriti, se nam zdi, da je transport stal toliko, koliko je bil uvoženi premog vreden.

Lansko leto je kontingent nabavk premoga državnim železnicom padel na najnižjo stopnjo. V procentih računano, dobimo to-le sliko:

1929-30 45,2%, 1930-31 29%,
1931-32 31,2%, 1932-33 27,8%,
1933-34 27,8%, 1934-35 27,6%,
1935-36 25,3%.

Slovenski rudniki so bili s tem prikrajšani za približno 36 tisoč ton letno, kar zopet zmanjša zaposlitev delavstva za 2 delavnika mesečno. Izguba na mezdah znaša v tem primeru 4,5 do 5 milijonov dinarjev.

Res je, da troši država nekoliko manj premoga za svojo uporabo. A to nazadovanje potrošnje je pri pravilni razdelitvi tako malenkostno, da bi vsled tega ne smel niti eden slovenski rudar izgubiti niti enega delavnika. Nehote se nam stavlja vprašanje: Če se dostavlja timoški premog v Velenje, ali se tudi velenjski premog dostavlja v one oddaljene kraje, od koder ga dobivamo v Slovenijo? To bi bilo potem razumljivo in pravično.

Že avtoriteta merodajnih činiteljev zahteva, da ne podležemo vplivu, da bi se kdorkoli hotel okoristiti na račun za eno pokrajino življenjsko važnega gospodarstva. Tem bolj obsojana vredno bi bilo, ako bi politični momenti igrali vlogo pri povečanju števila praznikov rudarskega delavstva v Sloveniji. Mislimo nam da izjava gospoda prometnega ministra na shodu v Sarajevu, kjer je obljubljal, da bodo bosanski rudniki delali še z večjo kapaciteto.

Tretji moment, ki ga ne smemo prezreti in ki igra v zaposlenju slovenskih rudnikov vlogo, je konkurenčni boj med rudarskimi podjetniki samimi. Te konkurence se tudi država kot rudarsko podjetje udeležuje. Pri tem konkurenčnem boju so rudniki v Sloveniji nekoliko v defenzivi. Ne moremo iz razloga, da bi bila kvaliteta premoga v Sloveniji slabša, ali pa, da bi bil premog dražji, nasprotno, premog je dobre kvalitete in celo cenejši. Vzrok je v tem, da se vodi proti slovenskim rudni-

kom konkurenčni boj sirovejši in brezobzirnejši.

Gotovo se ravno zaradi te divje konkurenčne borbe ni stvorila pričakovana organizacija rudarskih podjetnikov, takozvani kartel, ki bi imel tudi nalogo urediti premogovni trg v naši državi.

To brezobzirno konkurenčno borbo na premogovnem trgu pa plača rudar-delavec. Tako rudar v južnih delih naše države, kakor rudar v Sloveniji. V južnih delih naše države rudarski podjetniki zaradi konkurenčne boja in z željo po velikih dobičkih pritiskajo delavske plače na sramotno nizko stopnjo, delavstvu ne izplačujejo zaslužka in ga povrhu še pitajo z boni; da ne govorimo o stanovanjskih prilikah in varnostnih napravah pri rudnikih. Podjetniki s svojimi strahovladno nad rudarji, imajo svojega dvojnika mogoče samo še v kakšni kolonijalni pokrajini onkraj ekvatorja.

Slovenskim rudarjem pa ta konkurenčni boj prinaša praznovanje delavnikov, povzroča redukcije in brezposelnost, širi bedo in pomanjkanje ter je privedel Bratovsko skladnico, najstarejšo rudarsko zavarovalno institucijo, na rob propada.

Četrti moment, katerega je treba tudi nekoliko osvetliti, in ki v ne mali meri doprinese k propasti naše rudarske industrije, je uvažanje tujega premoga v našo državo. Vzdušje Jadranske obale in na otokih skoraj ne poznajo premoga iz notranjosti države. A tudi naše glavno mesto Beograd preplavlja ino zemski premog. Tako smo v letu 1934 v spomlad, ko so se večji rudniki v Sloveniji ustavljali za nedolocen čas, ugotovili, da so beograjski trgovci s premogom prodajali samo inozemski premog. Tona je stala tedaj na licu mesta 560 dinarjev. Ta premog pride v našo državo po Donavi. Pomislimo pa, da je tudi Sava plovna do Siska do koder lahko pasirajo vlačilci.

Kakšne so rudarsko-delavske prilike v Sloveniji pa sledi iz naslednjega:

Po svetovni vojni, v letih 1921-22 je bilo v Sloveniji zaposlenih 13.500 rudarjev. V velenjskem rudniku je bilo zaposlenih 860 rudarjev. Še l. 1925 je bilo pri T. P. D. zaposlenih 9806 delavcev. Danes imamo v Sloveniji zaposlenih okoli 7000 rudarjev v številni rudarski delavstvu v Celju in svinčeni rudnik v Mežici. 60% teh rudarjev je samo delno zaposlenih v poletnih mesecih z 12 do 13 ših-ti na mesec. 10% je zaposlenih od časa do časa v manjših rudnikih, 20% je zaposlenih v rudnikih, ki uvažajo metode kot so v rudnikih v južnih delih države. Ne plačujejo mezde, temeljna plača dosega dnino kmečkega delavstva, dolgujejo zavarovanju i. t. d. Samo 10% rudarjev je v Sloveniji, ki jim je kriza prizanesla.

V Trbovljah je bilo svoječas-

no zaposlenih 4450 rudarjev. V lanskem letu jih je bilo samo še 2600. A še ti so leto za letom slabše zaposleni. Brezposelnih je v Trbovljah okrog 1000, v številni vračajoče se rudarje iz inozemstva.

V Velenju je bilo zaposlenih kakor zgoraj navedeno, 860 rudarjev, danes jih je zaposlenih 260. Vsi doraščajoči rudarski sinovi in hčere so brezposelni. V Zagorju je bilo svoječasno zaposlenih čez 2000 rudarjev. Danes jih je 650. Rudarski sinovi so vsi brezposelni in povečujejo kader brezposelnih, ki so bili svoječasno reducirani.

V Hrastniku je bilo zaposlenih 1800 rudarjev. Danes jih delajo komaj 600. A še ti občutno praznujejo.

V Kočevju je bilo svoječasno zaposlenih 1400 rudarjev, danes jih dela komaj 85, a še ti samo po 2 do 3 delavnike v tednu.

V Rajhenburgu je bilo zaposlenih 1110 rudarjev, danes jih dela samo 172 (pa še ti mnogo praznujejo).

Tukaj ne navajamo drugih rudnikov, ki za naše razmišljanje ne pridejo toliko v poštev. Pomisliti pa moramo, da morajo tu rudarji preživljati s svojim okrnjenim zaslužkom do 3500 žen in nad 16.000 otrok.

Pred desetimi leti, torej leta 1925 je prejelo rudarsko delavstvo na zaslužku 185 milijonov dinarjev. V letu 1929 pa je vzlic velikanski produkciji in hudi zimi znašal skupni zaslužek rudarjev v Sloveniji samo 163,6 milijonov dinarjev.

V letu 1934 je pa znašal komaj 68 milijonov dinarjev ali skoraj samo eno tretjino tega kolikor v l. 1925.

Vrhu tega imamo še v Sloveniji okoli 3900 rudarskih upokojencev, nezgodnih rentnikov, vdov in sirot, za katere morajo delno rudarji plačevati razmeroma visoke prispevke in ki so istakto ogroženi vsled propadanja rudarske industrije v Sloveniji.

Res je, da je racionalizacija marsikaterega rudarja vrgla na cesto. A tudi v tem pogledu bi se mogel najti izhod, če bi v produkciji, pri zaposlenju in prodaji ne bilo merodajno samo vprašanje dobička.

Kam so šle reducirane mase rudarskega delavstva v Sloveniji, pa lahko povedo socialno-politični uradi občin, ubožnice in hiralnice in tudi na cestah srečujemo veliko število brezposelnega rudarskega delavstva, ki se preživlja z beračenjem.

ZGUBILA JE 20 FUNTOV DEBELOSTI

Bodite živahni in vitki — to imate lahko ako ne poslušate klepetulj. Ako hočete shujšati ne vživajte veliko mastnih jedi, masla, smetane in sladkarij — povzajte več sadja in zelenjave in vzemite vsako jutro pol žlice Kruschen Salts v kozarcu vode.

Mrs. Elma Verille, Havre de Grace, Md., piše: "Shujšala sem za 20 funtov. Sedaj mi obleka dobro pristaja." Nobene drastične telovadbe, ako vsaki dan povzimate Kruschen Salts.

Čiste, svetle, zdrave KRASNE OČI so čudovita last. Murine očisti, in lajša ter je osvežujoč in neškodljiv. Knjigo Eye Care ali Eye Beauty poslijemo brezplačno na zahtevo.

Millions prefer it to mayonnaise — costs less!

Miracle Whip is different — delicious! The time-honored ingredients of mayonnaise and old-fashioned boiled dressing are combined in a new, skimpler way. Given the long, thorough beating that French chefs recommend for ideal flavor and smoothness — in the Miracle Whip "beater" that's exclusive with Kraft.

Sovražnik alkohola

Pivovarinarjev sin, obdan s telesno stražo pijancev — Nasprotnik kinematografja

V Londonu je pred kratkim umrl eden najbolj znanih angleških originalov, F. Charrington v starosti 85 let. V oporoki je svoje truplo ostavil neki londonski bolnišnici. Drugega imetja pa tudi ni imel.

Kot 20-letni sin nekega pivovarinarja je podedoval ogromno imetje 1.250.000 funtov sterlingov, ki jih je potem že davno razdal za največjo vojno proti alkoholu, kar jih je kdaj vodil poedinec. Sprva je nastopal kot predavatelj in pridigar v Hyde-parku proti pijači, toda uspehi ga niso zadovoljili. Tedaj je posegel po nasilnih sredstvih. Iz nekdanih pijancev si je omislil telesno stražo, s katero je napadal točilnice in zahteval, da se zapro. Takšni napadi se niso iztekli vedno po sreči, toda Charrington ni odnehal.

Organiziral je abstinentske krožke, v katerih so se stari pivci vadili v petju miroljubnih korakov ob pogostitvi s kruhom, ki je bil namazan z maslom in mlekom. Ko se je začel širiti kino, se je Charringtonov bes obrnil proti temu "izumu hudobnega duha." Kjer je mogel in kakor je mogel je zahteval, da se odpravijo. Med vojno je angleški kralj odredil, da se v njegovi palači ne smejo točiti alkoholne pijače. V parlamentu pa so imeli bar, v katerem so takšne pijače točili. Nekega dne je Charrington vdrl v sejno dvorano, skočil na tribuno in zavpil: "Sledite zgledu vašega kralja in zaprite za sramotno točilnico!" Šest poslancev je navalilo nanj. Z največjim trdom so ga spravili iz dvorane. Mož je bil krepak in kakor vsi fanatiki pogumen do skrajnosti. Sam londonski škof je po njegovi smrti o njem napisal, da je bil Charrington eden najpogumnejših mož, kar jih je kdaj videl.

Frank C. Lewman

Frank C. Lewman je bil večkrat izvoljen predsednikom Richman Brothers Co., pri kateri dela veliko naših ljudi. Izvoljen je bil na letni direktorski seji. Mr. Lewman je bil rojen na farmi v Indiani. Njegovo prvo delo je bilo v trgovini v mali farmerski naselbini. Tam je moral pometati ne samo dvorišča, ampak tudi ceste, ker vas ni premogla cestnih pometačev.

Pravijo, da je mladi Lewman dobro izvršil svoje delo. Delal je od 6. ure zjutraj do 9tih zvečer. Dolge ure, trdo delo, prodajati živila, železnino, farmerske potrebščine, obuvalo, obleko. Navadil se je dela, in še danes nikoli ne gleda na uro.

Cez par let je Mr. Lewman šel

OLD PEOPLE find way to keep breath wholesome

Halitosis (bad breath) quickly yields to Listerine, safe antiseptic and deodorant

Either because of stomach disturbances, food fermentation, or the wearing of false teeth, old people frequently have halitosis (bad breath). No wonder others consider them a nuisance. But now Science has found that the regular use of Listerine will often overcome offensive mouth odors due to the fermentation of tiny bits of food on mouth, teeth, or dental plate surfaces.

This safe antiseptic and quick deodorant works quickly. It cleanses mouth, teeth, and gum surfaces. Halts fermentation and putrefaction, a major cause of odors, and then counteracts the odors themselves.

Try using Listerine every two or three days. See how much more wholesome it leaves your mouth. How it sweetens your breath. Lambert Pharmaceutical Co., St. Louis, Mo.

Don't offend others - Check halitosis with LISTERINE

v Indianapolis, imel je veliko ambicijo in nič denarja. Dobil je delo in hodil v večerno šolo. Postal je aktuar in pisarniški ravnatelj.

Pred 22 leti je Mr. Lewman bil priporočen k Richman Bros. tovarni, da nastavi nov sistem v gotovih oddelkih. Od tam je hitro napredoval. Pred petimi leti je bil izvoljen za podpredsednika družbe in poslovodjo. Takrat so Richman bratje popustili ravnateljstvo tovarne in prenehali dobivati plače. Mr. Lewman jih je dobro nadomestil, kot kaže rekord tovarne v depresiji.

Nathan G. in Charles L. Richman hodeta ostala kot svetovalca pri podjetju. Nathan G. je predsednik direktorija in Charles L. je pa podpredsednik.

Mr. Lewman je 46 let star, oženjen in ima dve hčerki. Je vnet jahač, njegovo edino zanimanje izven tovarne.

—Oglas.

Čistilnica naprodaj

Prodaja se čistilnica oblek (Dry Cleaning). Dobra prilika za pridnega človeka sredi slovenske naselbine. Vpraša se v uradu tega lista ali pokličite Henderson 5811.

V najem

V najem se da stanovanje s štirimi sobami, v Collinwoodu. Najemnina je nizka. Poizve se na 16119 Waterloo Rd.

Zamenjajte vaše hranilne knjižice za pohištvo, električne washers in ledenice
KRICHMAN & PERUSEK
FURNITURE CO.
15428 Waterloo Road
Odpri to zvečer

August Kollander

6419 ST. CLAIR AVENUE
v Slovenskem Nar. Domu.
PRODAJA parobrodne flote za vse prekomorske parnike.
POŠILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah.
OPRAVLJA notarske posle.
Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

Vsem Slovencem,

ki čitajo angleško, kakor tudi staršem, ki želijo dati svojim odraslim sinovim in hčeram v roke dobro knjigo, priporočamo

krasno novo povest

Grandsons

(VNUKI)

KATERO JE SPISAL

Louis Adamic

'Avtor 'The Native's Return,' 'Laughing in the Jungle' in 'Dynamite'

To je povest treh vnukov slovenskega izseljenca v Ameriki.

Cena lepo vezani knjigi obsegajoči 371 strani, je \$2.50.

NAROČILA SPREJEMA

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE. — — — — — CLEVELAND, OHIO

LIFE'S BYWAYS

ILL BET YA GUS - IF THE WIFE SAW THAT - SHE'D WANT ONE JUST LIKE IT - SHE GETS THE NUTTIST IDEAS SOMETIMES!

Miklova lipa

ZGODOVINSKA POVEST

—Spisal Malograjski—

"Pa meni ti kraji niso znani in ne vem, kod se pride tja..." "I se ti pridruživim pa jaz! Saj se ti ni treba bati, da bi ti kratil tvoj zaslužek! Če kaj dobim, je dobro, če ne, se pa tudi ne bom togotil! Rečem ti pa še enkrat, da se bo pot tod čez na Koroško vse drugače izplačala, nego če bi šli čez Trbiž."

Huber je zamolčal vzrok, radi katerega je želel, da bi krenili Turčini čez Koroško dolino na Železno Kapljo. Kakor hitro mu je bil Cviter zaupal, da je z Turčini v zvezi, mu je šinila takoj misel v glavo, da bi si lahko ohladil srd nad svojimi znanci v Železni Kaplji, ako bi se mu posrečilo, spraviti turške divjake čez Koroško dolino na Koroško. Toda varoval se je izdati, da je on sam pri tem kako udeležen, ker se je bal, da ne bi vzbudil s tem v Cviterju nezaupljivost.

Cviter je premišljal nekoliko, a naposled reče:

"Naj pa bo no, če misliš, da bo dobro tako. Toda ti greš z nami!"

"Kaj pak da!" potrdi Huber in mu seže v roko.

VI.

Že dne 23. kimavea, t. j. baš tisti usodni dan, ko sta se bila Florijan in Matilda tako hudo sprijela, da je bila ta zapustila možovo hišo in se vrnila na svoj rojstni dom, sta Cviter in Huber vodila turško druhal proti Koroškemu. Krvoločnički so bili na vse zgodaj prihruli do Kranja. A dočim se mesta niso lotili, jim je pol dneva zadostovalo, da so opustošili vso okolico okoli Kranja. Dim, ki se je dvigal povsod iz požganih vasij in neusmiljeno razmesarjena trupla, ki so ležala po tleh okrog, so pričala o grozodejstvu najhujšega sovražnika, kar jih je imelo kdaj kršćanstvo.

Ko pa se je nagnilo solnce čez poldne, se je obrnila nečloveška druhal pod vodstvom Huberja in Cviterja proti Kokri in je v divjem navalu drevila proti Jezeru, gonč pred sabo cele trope kršćanskih mladeničev in deklic.

Kjerkoli so dospeli divjaki do človeških bivališč, so jih požgali ter potokli in ugonobili vse, kar se jim ni zdelo vredno, da bi bili vzeli s seboj. Skoro brez počitka so drli naprej čez Jezerski vrh in potem čez Belo. Ko pa je bila nastala dobro tema, so se že bližali Železni Kaplji.

Huber je celo pot koval na klepe in delal načrte, kako se bo maščeval in kaj bo storil. Da si s pomočjo Turčinov osvoji Matildo, o tem ni dvomil. Njo si je hotel od Turčinov izgovoriti, tudi če bi mu potem nobenega drugega plačila ne dali za to, da jih

je vodil. Srce se mu je smejalo pri misli, da bosta kmalu Gašper in Florijan na onem svetu, Matilda pa v rokah njegovih. Čim bliže je bil svojemu smotru, tem bolj je hotel, akoravno ni bil malo truden od dolgega potovanja. Bal se je, da bi njegovi nasprotniki ne dobili časa pobegniti; zato je neprenehoma priganjal in silil naprej...

Predno so se prebivalci Železne Kaplje prav zavedli nevarnosti, ki jim je pretela, so že bili obkoljeni od vseh strani. Kakor se usujejo kobilice na rodovitna polja, v tako gostih truplah so vdrli krvoločni Turčini v mirni torg, potem pa se razkropili na vse strani, povsod pleneč in moreč...

"Turki! Turki!" se je razglašalo obupno po cestah in iz hiš, toda preporno. Ljudje so bili tako zmedeni, da so tekli naravnost Turkom naproti, ne da bi si bili poiskali primernih zavetišč. Mnogi pa niti časa niso imeli, da bi bili mislili na rešitev, kajti Turki so z neznansko hitrostjo planili po posameznih hišah ter njih prebivalce ali povežali ali pobili, kakor se jim je baš ljubilo in kakor jim je boljše kazalo.

Huber si je bil že med potjo zagotovil dva Turčina, katerima je obetal velik dobiček, če se ga bosta držala. Dospelvi v Kapljo, gre z njima naravnost h Gašperju. Znositi se je hotel najprej nad njim, potem pa se podati na Florijanov dom. A ko buti s Turčinoma v sobo, se ne začudi malo. Namesto Gašperja ali njegove žene vidi Matildo pred seboj. Hitela je na vse pretege, da bi spravila še nekaj stvari vkup ter jih rešila; a pri tem so jo prehiteli razbojniki. Eden Turčinov pristopi takoj k njej, potegne vrv iz nedrja ter ji zveže trdo roko na hrbtu. Njegovo rezanje je pričalo, da mu je mlada žena všeč in da je zadovoljen s svojim plenom.

Huberja je vse to nekoliko zmedlo. Saj ni pričakoval, da dobi Matildo doma, ker je dobro vedel, da se je bila poročila s Florijanom; zato se je mislil vso stvar drugače, nego je prišla. Turčin si jo je bil prehitro prilastil, tako da on zdaj ni vedel, kako in kaj. Premišlja nekaj časa, kaj mu je storiti, potem pa se odloči, poskusiti zlepa. Tja stopi torej k Turčinu ter ga prosi, naj prepusti to žensko njemu kot plačilo za to, da je Turke pripeljal semkaj. Toda Turčin ni poznal hvaležnosti. Grdo zarentači nad njim ter ga suni s tako močjo v prsi, da bi se bil skoro zvrnil po tleh.

Huber osupne. Izprevidel je,

da se je uračunil. Brez pravega namena vpraša zdaj Matildo:

"Kje pa so oče?" "Ne vem!" odgovori ona, na vsem životu trepetajoč, ne da bi se bila vprašala, kako pride Huber baš zdaj semkaj. Da je pripeljal Turke baš on v Kapljo in da se je hotel maščevati, to ji v tistem hipu ni prišlo na misel.

Gašper je bil v trenutku, ko je prihrul Huber s Turčinoma v hišo, s svojo ženo v kleti. Hotela sta ondi naglo nekaj denarja zakopati. Da pride sovražnik tako nagloma do njegove hiše, ni pričakoval; zato bi bil spravljal svoje imetje kolikor mogoče v varnost. A ko začuti, da je družba, ki se je nad Železno Kapljo čim dalje bolj vzpenjal na kvišku ter pošiljal svoj svet noter do Miklovih, živo pričal, da je Gašperjeva novica le prerisnična!

Kar je bilo moških, so begali kakor brez glave sem in tja; ženske pa so tarnale in kričale, kakor bi jih imeli Turki že v svoji oblasti. Sam Florijan ni izgubil vsega razuma. Slutil je, da mu ima povedati tast še nekaj važnega, groznega, nekaj, kar se pred vsem tiče njega samega.

"Kaj je z mojo ženo?" Ta misel mu je vstajala neprenehoma v glavi in vsakokrat, kadar si je hotel dati odgovor na to vprašanje, ga je zbolelo v prsih, kakor bi mu bil porinil kdo nož v srce.

Toda, morda vendar ni tako strašno! Morda ima tast vendar tudi nekoliko tolažbe zanj!

Sklone se k njemu ter zapove okoli begajočim z glasom, ki se je jasno čul iz splošnega krika: "Luč sem! Luč in pa vode!"

Matij Florijanov pristopi prva z lučjo in s piskrom vode. Florijan poseže naglo nekolikokrat z roko v posodo ter brljuzne Gašperju vode v obraz. Ta se res zave, in čudno, kakor bi bil nat... edel, kje je v svojem poročilu ostal, reče:

"Florijan, Matildo imajo Turki v pesteh! Stori, kar moreš!"

To je bilo Florijanu dovolj... Ne meneč se za vse drugo, se spusti v tek proti Železni Kaplji. Kaj in kako bo začel, tega

no je šlo še zmeraj navzgor, in prisopihal je, ne da bi se bil tudi le za trenutek oddahnil, do Miklova doma. Tam pa se je, kakor smo slišali, vsled prevelikega napora in pa vsled groze, ki ga je prevzela, ko je videl, da v Kaplji gori in da s turški divjaki torej začeli požigati, zgrudil brez zavesti na tla, predno se je mogel iznebiti svojega žalostnega poročila.

VII.

Edina beseda "Turki", ki je prišla iz Gašperjevih ust, je zadostovala, da je bilo pri Miklovih takoj vse navzkriž. Saj je plamen, ki se je nad Železno Kapljo čim dalje bolj vzpenjal na kvišku ter pošiljal svoj svet noter do Miklovih, živo pričal, da je Gašperjeva novica le prerisnična!

Kar je bilo moških, so begali kakor brez glave sem in tja; ženske pa so tarnale in kričale, kakor bi jih imeli Turki že v svoji oblasti. Sam Florijan ni izgubil vsega razuma. Slutil je, da mu ima povedati tast še nekaj važnega, groznega, nekaj, kar se pred vsem tiče njega samega.

"Kaj je z mojo ženo?" Ta misel mu je vstajala neprenehoma v glavi in vsakokrat, kadar si je hotel dati odgovor na to vprašanje, ga je zbolelo v prsih, kakor bi mu bil porinil kdo nož v srce.

Toda, morda vendar ni tako strašno! Morda ima tast vendar tudi nekoliko tolažbe zanj!

Sklone se k njemu ter zapove okoli begajočim z glasom, ki se je jasno čul iz splošnega krika: "Luč sem! Luč in pa vode!"

Matij Florijanov pristopi prva z lučjo in s piskrom vode. Florijan poseže naglo nekolikokrat z roko v posodo ter brljuzne Gašperju vode v obraz. Ta se res zave, in čudno, kakor bi bil nat... edel, kje je v svojem poročilu ostal, reče:

"Florijan, Matildo imajo Turki v pesteh! Stori, kar moreš!"

To je bilo Florijanu dovolj... Ne meneč se za vse drugo, se spusti v tek proti Železni Kaplji. Kaj in kako bo začel, tega

zdaj še ni vedel; znal je le toliko, da mora svoji ženi na pomoč. Požar se je širil z neznansko hitrostjo na vse strani. Goreči otrinki so se dvigali visoko gor ter leteli daleč na okrog, neteč povsod ogenj, kjerkoli so padli na ugodna tla. Kakor snežne mačice po zimi, tako so plesale zdaj iskre po zraku, švigajoč na vse strani, zdaj višje, zdaj nižje, ter se usipale naposled po tleh.

Florijan se ni menil za vse to. Drevil je naprej in neprenehoma je klical z zamolklim, trepetajočim glasom:

"Moja žena! Oh, moja žena!" Že je dospel do zemljišča svojega tasta, in baš na mestu, kjer je bil ta pred kratkim preplezal plot, mu zastane noga. Lizati je začel plamen ravno ob strehi rojstne hiše njegove žene, in to ga je pretreslo tako, da je pozabil za hipec, kaj prav za prav je njegov namen. Nebote opazuje nekaj časa nenavadni prizor, ki se je vršil pred njegovimi očmi. Ogenj se je plazil s početka samo ob robih strešnih, kakor bi si ne upal prav v sredino, hkratu pa se zgrne plamen od vseh strani vkup ter šine proti nebu. Bridkost se loti Florijanovega srca. Saj mu ni bila ta streha nič manj draga nego streha lastnega doma! Oh, kolikokrat se je s srčnim veseljem oziral na njo, ko je hodil obiskovati svojo nevesto, kolikokrat si je želel biti pod njenim zavetjem!... Zdaj pa jo je pogotnilo nenasično žrelo neusmiljenega ognja!...

Cez nekoliko časa se Florijan zdrzne in reče:

"Kaj stojim? Tu se ne da nič pomagati! Naprej!"

Toda v tem trenutku, ko se hoče spustiti zopet v tek, zapazi, da mu prihaja po stezi troje ali četvero ljudi naproti. Svetlo je bilo vsled ognja sicer tako, da bi bil človeka lahko spoznal kakor po dnevi, toda ob stezi je bilo nat... edel, kje je v svojem poročilu ostal, reče:

"Florijan, Matildo imajo Turki v pesteh! Stori, kar moreš!"

To je bilo Florijanu dovolj... Ne meneč se za vse drugo, se spusti v tek proti Železni Kaplji. Kaj in kako bo začel, tega

potrebe nevarnosti. Sicer pa je bil zdaj skrajni čas, da preudari nekoliko, kaj mu je storiti. Baš ko je bil lesket orožja dosegel njegove oči, mu je prišlo na um da nima nikakega zmisla, teči doli v trg, kjer so Turčini klali in morili. Da bi prizanesli ravno njemu, na to ni mogel misliti; a kaj bi hasnilo ženi, če bi se podal v nevarnost in v gotovo pogubo. Treba je bilo resnega preudarka.

Hotel se izogniti najprej onim, ki so prihajali po stezi gori, skoči Florijan hitro čez plot in se skrije pod grm. Stopinje so prihajale bliže in bliže in kmalu je razločeval tudi govorjenje. Besede, ki so mu udarjale na uho, so ga takoj prepričale, da mora biti v krdelcu, ki je stopalo navzgor ludi par turških divjakov. Toda od njega je prihajal ob enem glas, ki mu je bil jako znan, pa se vendar ni mogel spametovati, čigav bi bil.

Mikalo ga je dognati, kdo je to. Izkobaca se torej počasi izpod grma in se splazi do plota, mimo katerega je vodila pot. Bili so ti ljudje, ki so prihajali, še kakih dvajset korakov v stran od njega, a Florijan je že natančno razločeval, da jih je četvero, in sicer trije moški in ena ženska. Dva moška je takoj spoznal za Turčina, akoravno poprej še nikdar nobenega videl ni. Njuna nenavadna, tuja obleka ju je izdajala za to.

"Toda kdo je tretji moški?" reče sam pri sebi ter napenja še bolj oči. "Ali ni to Huber? ... Ha, Huber in poleg njega — moja žena! ... Mar li sanjam, ali kahi? ..."

Florijan se ni motil...

Huber je premišljal in premišljal, kako bi si prisvojil Matildo. Držal se je neprenehoma Turčina, ki si jo je bil prilastil, in pa njegovega tovariša, ki je ob enem plenil pri Gašperju. Dolgo časa ni vedel, kako bi začel, da bi dosegel svoj namen. Naposled mu vendar pride nekaj na misel, od česar se je nadejal uspeha.

"Tukaj se bo dalo le z zvijačo in s silo nekaj opraviti!" misli sam pri sebi. "Poskusimo, morda se posreči!"

Huber stopi torej k Turčinu,

ki niti za trenutek ni izpustil iz rok vrvi, na kateri je imel privezano Matildo, in mu začne namigavati, da ve za hišo, kjer bi se dalo dobiti obilo denarja. "Hiša stoji na samem," je pripovedoval, "in lahko jo bo premagati; zato je najbolje, da nas ne gre mnogo. Čim manj nas je, tem več plena pride na vsakega. Če smo trije, nas je dovolj. Jaz v zamem za silo še to sekuro s seboj! Izreki, pokaže malo sekuro, ki jo je držal v desnici. Vzel jo je bil iz rok nekemu revežu, ki se je bil postavil razbojnikom v bran, pa se je bil zgrudil mrtev pod turškim mečem na tla.

(Dalje prihodnjič)

Posestvo naprodaj

Proda se posestvo. — V hiši je gostilna, licence za žganje, pivo vino in restavracija. Dobra prilika za pridnega človeka. Poizve se na 15409 Hale Ave.

Delo dobi

Izkušeno dekle dobi takoj delo za pomagati pri hišnem opravilu. Mora znati tudi kuhati. — Plača je \$5.00 tedensko. Vprašajte na 1268 East 124 St.

NIKAR BITI SUZNI

NEPREBAVNOSTI

Trinerjevo Grenko Vino

vas reši tega

"Zahvaliti se vam moram za Trinerjevo grenko vino. Skozi leto dni sem trpel radi neprebnosti — kar koli sem popil je ustvarilo plin v mojem želodcu. Pred tremi tedni sem opazil vaš glas, kupil steklenico in od prve čajne žličke, ki sem ga popil je moja želodčna sitnost prešla. Bilo je kot eprostitet. Kaznjeno. Moja čreva sedaj delujejo redno kot ura in sedaj jem s slastjo. Vsa zvesti. Wallace A. Combs."

Ako trpite vsled neprebnosti, slabega apetita, zaprtosti, plinov, glavobola, nervoznosti, nemirnega spanja, prevelike utrujenosti, kupite si Trinerjevo grenko vino; jemljite ga redno po eno čajno žličko pred obedvanjem. V vseh lekarnah.

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Joseph Triner Company, Chicago

Oglašajte v —

"Enakopravnosti"

LAHKA KAJA nudi nekaj vsakemu kadilcu!

BODITE ZA VELIKONOČ V

JUGOSLAVIJI

PRIDRUŽITE SE POSEBNEMU POTOVANJU NA PARNIKU

BERENGARIA

ki odpluje iz New Yorka

18. MARCA

Expresni vlak od Cherbourga skozi Paris direktno v domovino. Prilaga nakazana do vašega cilja. Priljudne "Tourist" razred kabine za tretji razred. Domača kuhinja.

OBRNITE SE ZA INFORMACIJE NA:

J. B. MIHALJEVIC

6033 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO

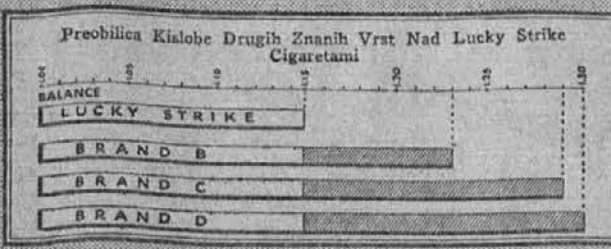

CUNARD WHITE STAR LIMITED

Luckies so manj kislobne

Zadnje kemične preizkušnje kažejo* da imajo druge znane vrste preobilico kislobne nad Lucky Strike, od 53% do 100%.

*Izidi Potrjeni Od Neodvisnih Kemičnih Laboratorijev In Preiskovalnih Skupin.

Vsakovrstni ljudje izberejo Luckies, vsek iz svojega razloga. Toda vsi se strinjajo, da so Luckies Lahka Kaja bogat, zrel del tobaka. Precej presenetljivo dejstvo je, da se listi iste tobakne rastline lahko razlikujejo kot listi rastlin precej različnih vrst. Kemična analiza

pokazuje, da vrhni listi vsebujejo preobilico alkalija, kar zamore dati rezek alkalijski okus. Spodnji listi zamorejo dati kislobnost kaji. Samo srednji listi so, ki se približujejo v naravi najbolj okusnemu kislobnobilj razlikujejo kot listi rastlin precej različnih vrst. Kemična analiza Cigaretah so rabljeni srednji listi.